

GEORGE MOORE

Albert
Nobbs

*Yeni bir hayat
filizleniyordu – alışmadığı
kadar kişisel ve dış
dünyayla ilintisi bundan
ibaret bir yaşam; çünkü
dışa yönelik yaşamı, iç
dünyasındaki yaşamı
yücelten geçici bir kölelik
durumuydu.*

ÇEVİRİ: SEÇKİN SELVİ

GEORGE MOORE
ALBERT NOBBS

Can Modern
Kısa Modern / 31

Albert Nobbs, George Moore
The Singular Life of Albert Nobbs

İlk baskı: *Celibate Lives*, William Heinemann, 1927.

Bu kitapta kullanılan baskı: *The Book of Longer Short Stories*,
ed. James Michie, Stein and Day, 1975

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Çeviri: Seçkin Selvi

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Burçin Gönül

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt:

Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5262-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750752629

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

GEORGE MOORE
ALBERT NOBBS

Uzun öykü

İngilizce aslından çeviren: Seçkin Selvi

GEORGE MOORE, (1852-1933) İrlandalı romancı, öykücü, şair, sanat eleştirmeni, anı ve oyun yazarı olarak çeşitli alanlarda yapıtlar verdi. İlk gençliğinde ressam olmak istediği için 1870'lerde Paris'te resim eğitimi aldı, başta Édouard Manet olmak üzere o dönemin önde gelen Fransız ressamı ve yazarlarıyla dost oldu. Natüralist bir yazar olan Moore, G. Flaubert ve H. Balzac gibi Fransız realist sanatçıların öğretmelerini özümseyen, özellikle de Émile Zola'nın yapıtlarından etkilenen ilk İngiliz yazarlarının arasındadır. Eleştirmenler kendisinin de James Joyce üzerinde etkili olduğunu belirtirler. Moore'un yapıtları İrlanda ve İngiliz edebiyatının genel çizgisi dışında kalsa da, ilk büyük modern İrlandalı romancı olarak kabul edilir. Kelt Uyanışı ya da İrlanda Edebiyatının Rönesansı olarak adlandırılan akımın önemli bir temsilcisidir. *Hail and Farewell* (Merhaba ve Elveda), *The Untilled Field* (Sürülmemiş Toprak), *Esther Waters*, *Evelyn Innes*, *Sister Teresa* (Rahibe Teresa), *A Modern Lover* (Modern Bir Âşık), *Reminiscences of the Impressionist Painters* (İzlenimci Ressamların Anıları), *The Brook Kerith* (Kerith Deresi), *Confessions of a Young Man* (Bir Gencin İtirafı – otobiyografi), *A Mummer's Wife* (Maskeli Aktörün Karısı), *The Lake* (Göl) önemli yapıtları arasında yer alır.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den itibaren tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 168 yapıt çevirdi.

1

“1860’larda Dublin’e gittiğimizde hep Dawson Caddesi’nin köşesindeki, büyük bir aile oteli olan Morrison’s Otel’de kalırdık Alec, oteli İrlanda’nın dört bucağından eşraf desteklerdi, babam bile altı ayda bir payına düşeni öderdi, ne var ki ardı arkası gelmeyen at yarışları ve seçim harcamaları yüzünden bu ödemeyi sık sık aksatırdı çünkü Moore Konağı paradan yana dört başı mamur bir yer değildi. Şimdi düşünüyorum da Morrison’s Otel’i neredeyse Moore Konağı kadar avucumun içi gibi bilirdim: Ana kapı kısa bir koridora açılır, oradan yarım düzine basamakla binaya girilir, kahve servisi yapılan lobinin camlı kapıları loş ışıkta görünür ve konukların karşısında ikinci kata çıkan büyük merdiven yer alırdı. İkinci kattaki çepeçevre uzun koridorları ve o koridorların ortasında kuyunun olduğunu anımsıyorum. Merdiven boşluğunu kuyu diye tanımlamak doğru

olur mu bilmiyorum ama ben hep kuyu olarak düşünürdüm. Tırabzanlara çıkmamam için iyice kafama sokuncaya kadar uyarılırdım, aslında ata biner gibi tırabzanın üstüne çıkmayı çok isterdim ama başım döner de ta zemin kata kadar tepetaklak düşerim diye ödüm kopardı. Dengemi kaybedecek olsam zemine çakılmamı önleyecek birkaç gaz lambasından başka hiçbir şey yoktu. Uzun koridorların küçük merdivenlerde son bulduğunu tahmin ediyorum ama yolumu kaybederim diye o koridorlardan hiçbirinin sonuna kadar gitmedim. Morrison's Otel, her yöne uzanan koridorları, çeşitli köşelerde konukların kendi dairelerine çıktıkları ufak merdivenleriyle koskoca bir binaydı, ikinci kattaki kendi odalarımızın yolunu aklımda tutmak için çok dikkat etmem gerekirdi. Biz her zaman ikinci katta College Green Alanı'na bakan büyük bir oturma odasında otururduk, odadaki iki pencereyi, dantel perdelerle güneşlikleri koridorlardan daha iyi anımsıyorum, pencerelerden de çok aklımda kalan ise camdan dışarıya, yoldan geçen kömür arabalarına bakışım; arabayı çeken atın boynunda asılı çingirak yol boyunca çınlar, kömürcü de bacaklarını araba okunun iki yanından aşağı sallar, bir sipariş veren çıkar mı diye arabayı yolun ters tarafından sürüp gözlerini pencerelerden ayırmazdı. O kömür arabalarının atları, kendi arabamızın atları kadar hızlı giden cins hayvanlardı.

Bütün bunları sana yalnızca geçmiş anmanın keyfi için anlatıyorum. O oturma odasını ve kendimi, ötedeki dağları gördüğüm kadar net görüyorum, bir de bizim masaya bakan garsonu, seni gördüğüm kadar belirgin olmasa bile Alec, onu da görüyorum ama dediklerimi yanlış anla-

mazsan, onun hakkında çok daha fazla bilgim var ve ben kömürcü yaşamının hayalini kurarken onun arkama kadar sessizce sokulup nasıl ödümü kopardığını bugünmüş gibi anımsıyorum – ne söylediği aklımda değil ama o kulak tırmalayıcı sesi hâlâ kulaklarımda. İri, sarı dişlerini göstere göstere gülerken benimle alay eder gibiydi hep, ben de oturma odasının kapısını açmaya korkardım çünkü onu omzuna attığı peçeteyle kat sahanlığında dururken göreceğimden kuşku yoktu. Galiba beni kucağına alıp öpmesinden korkuyordum. Öykümün tamamı onunla ilgili olduğu için belki de onu daha ayrıntılı betimlemem iyi olacak, onu tarif etmek için uzun boylu, sıska mı sıska, yine de geniş kalçalı, ince uzun boyunlu olduğunu söyleyebilirim. Büyük ve köprülü burnu, melankolik ifadeli, iyice çukura kaçmış, soluk mavi ve çok ufak gözleri kadar olmasa da, beni en çok korkutan yerlerinden biri de boynuydu. Yaşlıydı ama kaç yaşında olduğunu kestiremem çünkü çocukların gözünde çocuklardan başka herkes yaşlıdır. O garson bir masaldan fırlamış en çirkin şeydi ve onunla oturma odasında yalnız kalmamak için dua ederdim; annemle babama ‘Başka odalar tutalım,’ diye yalvarırdım ama oralı olmazlardı çünkü Albert Nobbs’u severlerdi. Otel müşterileri de severdi onu, otelin sahibi olan kadın da çünkü otel çalışanları içinde en güvenilir olan oydu: Ne meyhaneye gidip üstü başı viski ve tütün kokarak gelir, ne cebinde sönmüş pipo taşır, ne de kat hizmetçisi kızlarla oynardı. Kimse o kızlardan birinin Albert’la birlikte görüldüğünü duymamıştı, kızların yan yana görünmek istemeyecekleri, acayip, gul-yabani gibi biriydi ama aynı zamanda kendilerine birlikte

gezmeyi hiç önermemiş olmasını da tuhaf karşılıyorlardı. Otel kapıcısının ondan söz ederken, 'İşinin dışında bir şeylerden zevk almayan bir insanı anlamak zor,' dediğini kulaklarımla duydum. Tatile çıkmak için hiç izin istemezdi, otelin sahibi Mrs. Baker bir hafta olsun denize gitmesi için ısrar edecek olsa, Albert hemen bir bahane bulmaya çalışır, Blake, Joyce ve Rutledge ailelerinin yakında geleceklerini, onlar kendisine kendisi de onlara çok alışık olduğu için tatile gitmek istemediğini söylerdi. Uykuya düşkün olmadığından yatakta geçirdiği kısa süre dışında günün her saatinde herkesin gözü önünde olduğu halde, yaşamı yine de tuhaf ve gizemliydi. Sabah uyandığı andan gece yatıncaya kadar ortalıkta olur, koluna attığı peçetesiyle koşarak merdivenlerden inip çıkar, kendisinden bir şey istenmesi yarım pound bahşiş kadar değerliymişçesine siparişleri güler yüzle alır, her zaman neşeli davranır, insanlarla fazla içli dışlı olamayışını hizmetleriyle onları memnun ederek telafiye çalışırdı. Ondan istenen herhangi bir şeye itiraz ettiğini ya da yapamadığı için bir mazeret öne sürdüğünü duyan olmamıştı. Gerçekten de insanları memnun etmek arzusu öylesine nam salmıştı ki, (o dönemde Morrison's Otel'in sahibi) Mrs. Baker, Albert'ın Hubert Page ile aynı yatakta yatmamak için dili dolaşarak söylediği bahaneleri dinlerken kulaklarına inanamadı, hem de onun yatağını paylaşmanın Page'in o gece şöyle bir uzanabilmek için tek şansı olduğunu söylemesine karşın. Gece vardiyasındaki diğer garsonların hepsi evliydi ve evlerine, karılarının yanına gitmişlerdi. Anlıyor musun Alec, o hafta Punctestown hipodromunda at yarışları haftasıydı ve Dublin'deki

otellerde bir yatak bulabilmek Patrick Dağı'nda elmas bulmaktan daha zordu.”

Alec, “Bana Page’in kim olduğunu söylemedin daha,” dedi.

“Lafı ağzımdan aldın,” diye yanıtladım. “Hubert Page, Mrs. Baker’ın yakından tanıdığı ve beğendiği bir badanacıydı. Her mevsim gelir ve Morrison’s Otel’de baş tacı edilirdi, öylesine zarif ve kibar biriydi ki kimse boya badana kokusuna aldırılmazdı. Hubert Page işini bitirip gidince, iri kemik düğmelerle iliklenen uzun ceketli keten takımıyla oradan oraya dolaşarak işini yapan bu genç adamı oteldeki herkesin özlediğini söylemek abartı olmaz, ağır ve uzun adımlarla koridorlarda gezinmesi gözü okşardı – insan koynuna birini almak isterse birçok erkeğe tercih edilecek biriydi, ne var ki Albert Nobbs onunla aynı yatağa girmeye kesinlikle direniyordu, onun Page’den hoşlanmamasına bir anlam veremeyen Mrs. Baker da, yatağını paylaşmamak için bin dereden su getiren bu şaşkın ve utangaç garsonuna hayretle baktı. ‘Page sabah treniyle Belfast’a gidecek, şu anda çalıştığı otelde boş oda olmadığı için ona kalacak bir yer gösterelim diye bizden ricacı olduğunu anlıyorsundur herhalde,’ dedi.

Albert durumu anladığını söyledikten sonra lafı ağzında gevelemeye başladı. Mrs. Baker bu sefer oldukça sert bir sesle, ‘Ne demeye çalışıyorsun?’ dedi.

Albert, ‘Yatağım topak topak,’ diye cevap verdi.

Otelin sahibi, ‘Demek yatağın topak topak ha!’ dedi. ‘Nasıl olur, daha altı ay önce hallaç şiltenin pamuğunu attı, düğmelerini dikti ve oteldeki diğer yataklardan farksız duruma getirdi. Sen şimdi bana ne hikâye anlatıyorsun?’

Albert kekelemeye başladı, 'Öyleydi hanımefendi, ötekilerden farksızdı efendim,' derken yeni bir bahane uydurmaya çalışıyordu: Bu sefer, uykusunun çok hafif olduğunu, şimdiye kadar kimseyle koyun koyuna yatmadığı için gözüne uyku girmeyeceğini, kendisi buna aldırmasa bile, yatakta dönüp durmasının Mr. Page'i de uyutmayacağını söyledi. 'Bence Mr. Page kahve salonundaki kanepelerden birinde daha rahat eder,' dedi.

Mrs. Baker, 'Kahve salonundaki kanepelerden birinde ha!' diye öfkeyle tekrarladı. 'Seni hiç anlamıyorum,' diyerek birbirine taban tabana zıt iki erkeği süzdü.

Badanacı, 'Hanımefendi, Mr. Nobbs'u rahatsız etmek istemem,' diye söze başladı. 'Bu gece hava güzel, hızlıca yürüyüş yaparak üşümekten kurtulurum, zaten trenim de çok erken kalkıyor.'

Mrs. Baker, 'Yürüyüş filan yapmayacaksın,' diyerek kestirip attı; Mrs. Baker'ın çok öfkelenmiş olduğunu gören Albert da pes etme zamanının geldiğini fark ederek hem Mrs. Baker'a hem badanacıya Mr. Page'le yatağını seve seve paylaşacağını söyledi. Mrs. Baker, 'İyi edersin,' diyerek onun sözünü kesti.

Albert, 'Ama benim uykum çok hafiftir,' diye ekledi.

'Onu daha önce de söyledin Albert!'

Albert sözünü sürdürdü, 'Tabii Mr. Page yine de yatağımı paylaşmak istiyorsa sevinirim.'

'Mr. Nobbs onun yanında yatmamı istemiyorsa ben -'

Albert, 'Tek kelime daha etme, kadını üstüme saldırtacaksın,' diye fısıldadı. 'Çabuk yukarıya gel, sorun yok. Hadi yürü.'

‘İyi geceler hanımefendi, umarım –’

Mrs. Baker, ‘Hayır hiç sorun olmaz,’ dedi.

Albert, ‘Bu taraftan,’ diye seslendi; odaya girer girmez de, ‘Söylediklerime alınma lütfen, durum Mrs. Baker’in dediği gibi değil. Senin arkadaşlığına bir diyeceğim yok ama ömrümde kimseyle koyun koyuna yatmadım, bütün gece yatakta dönüp dururum, seni de uyutmam, bütün mesele bu,’ dedi.

Page, ‘Eğer mesele buysa, gitme saatine kadar koltukta kestiririm, seni de rahatsız etmem,’ diye yanıtladı.

‘Beni rahatsız etmen söz konusu değil, benim korktuğum – ama yeteri kadar konuşuldu; istesek de istemesek de aynı yatakta yatmak zorundayız çünkü Mrs. Baker öyle yapmadığımızı öğrenirse bütün suçu bana atar. Beni hemen kapının önüne koyar.’

Page, ‘İyi de, nereden bilecek?’ diye haykırdı.

‘Konu şu ya da bu şekilde çözümlendiğine göre meseleyi daha fazla uzatmayalım.’

Albert gürültü yapmadan yatacağını söyleyerek beyaz kravatını çözmeye koyuldu, Page de soyunmaya başladı, bir yandan da Albert’la koyun koyuna yatmak zorunda kalmasa ne iyi olur diye düşünüyordu. Ama günlerdir günde on iki-on üç saat çalışmaktan öylesine bitkin düşmüştü ki kiminle yatacağı umurunda değildi, tek istediği uymaktı; Albert onun takım elbisenin içine giydiği uzun bir gömlekle yatağa girip duvar tarafına iliştğini gördü. Albert, keşke yatağın öbür tarafında yatsaydı diye düşündüyse de, Page’in öfkelenerek yataktan kalkıp gidebileceğini düşünerek sustu ama Page, dediğim gibi, çok yorgun oldu-

ğu için yatağın hangi tarafında yatmayı mesele edecek halde değildi. Zaten bir saniye içinde uyuyup kaldı, Albert çözdüğü kravatu boynuna asılı bir halde durup onun iyice uyuduğuna inanıncaya kadar soluk alıp verişine kulak kabarttı. Emin olmak için yatağa yaklaştı, Page'e bakarak kendi kendine söylendi: 'Zavallıcık, yatağımda yattığına memnunum çünkü güzel bir uyku çekecek, o da bunu istiyordu'; sonra işlerin tahmininden daha iyi gittiğini düşünerek kendisi de soyunmaya başladı.

Hemen uykuya dalmış olmalı, hem de derin uykuya çünkü durup dururken bir anda uyanıverdi. 'Pire!' diye mırıldandı. 'Hem de can yakan cinsten. Mutlaka yanımdaki badanacıdan gelmiştir, benim olduğum yerde pireler hep beni bulur.' Yatakta öbür yanına dönerken, dün hiçbir erkek kalçalarını pirelerin benim kalçalarımı sevdiği kadar sevmez dediğinden kat hizmetçilerinin yüzündeki dehşet ifadesini anımsadı, bu saptama öylesine gerçektir ki bu gece aynı pirenin kendisini bu kadar geç bulmasına anlam veremiyordu. 'Pireler bana olduğu kadar badanacıya da düşkünler herhalde,' dedi. 'Al işte, kaybettiği zamanı telafi etmeye çalışıyor!' Derken pire Albert'ın bacağından sıçradı. 'Galiba uyandırdım adamı,' dedi ama Hubert uyanmak şöyle dursun öte yana dönüp derin uykusunu sürdürdü. Albert, 'İyi ki bu kadar yorgunmuş,' dedi, 'yoksa az önceki silkinmem yüzünden kesin uyanırdı.' Bir saniye sonra bir başka pire yeniden soktu, belki de aynı pireydi, Albert tam olarak kestiremedi, ama bu başka olmalıydı, çünkü öyle bir güçle ısırmıştı ki Al-

bert ısırık yerlerini kaşımamak için kendini zor tutuyordu. 'Kaşıyacak olursam canım daha da çok yanar,' diye düşündü ve kıpırdamadan yatmaya çalıştı. Ama canı nasıl da yanıyor, nasıl da kaşınıyordu, düpedüz işkenceydi bu. 'Kalkmam gerek,' diye mırıldandı, çarçabuk doğruldu, kulak kabarttı. 'Kibrit çakacak olursam, o sese bu derin uykudan uyanmaz!' deyip yerini aklında tuttuğu kibrit kutusuna elini uzattı, kutuyu alıverdi. Kibrit alevlendi, Albert mumu yaktı, yatak arkadaşına bakarak bir süre ayakta dikildi. 'Kurtuldum,' diye düşünerek pireyi yakalama işine girişti. 'Hah işte, gömleğimin eteğinde duruyor, o kadar kanımı emdikten sonra kımıldayacak hali kalmamış.'

Şimdi de sıra sabundaydı, gömleği çıkarıp sabunu tam kanla şişmiş böceğin üstüne bastıracaktı badanacı esneyerek gözünü açtı, ona doğru dönerek, 'Aman Tanrım!' dedi. 'Bu da ne demek oluyor? Sen kadınsın!'

Albert gömleğini omuzlarından geçirip, 'Sen hayal görüyorsun arkadaş,' demeyi akıl edebilseydi Page yan dönüp uyumaya devam eder, sabah da her şeyi unutmuş olurdu ya da rüya gördüğünü sanırdı. Ne var ki Albert'ın nutku tutulmuştu, söyleyecek tek kelime bulamıyordu. Sonunda hiçkırta hiçkırta ağlamaya başladı. 'Beni ele verip bu zavallı adamın hayatını mahvetmezsin, değil mi Mr. Page? Senden başka hiçbir şey istemem, önünde diz çöküp yalvarıyorum,' dedi.

Hubert da, 'Lütfen ayağa kalk hanımım,' diye karşılık verdi.

Albert, 'Hanımım!' diye yineledi çünkü o kadar uzun zamandır erkek kılığındaydı ki kadın olduğunu nadiren anımsıyordu.

Albert Nobbs, her yerde karşılaştığımız ve ânında unuttuğumuz insanlardan biri. Dublin'in lüks otellerinden birinde yıllardır garsonluk yaparak gözlerden uzak, sade bir yaşam süren bu orta yaşlı adamın bir sırrı vardır – aslında bir kadındır. Bir gece sırrının ortaya çıkmasıyla Albert bir yandan inşa ettiği benliği korumaya çalışır, öte yandan arzularının peşinden gitmeye karar verir. George Moore'un 1918 tarihli öyküsü, cinsellik ve kimlik gibi konuları zamanının ötesinde bir içtenlikle tartışıyor.

#irlandamodernleri #cinsiyet #kimlik #cinsellik
#yaşam #arzu

canyayinlari.com | f | i | t canyayinlari

uzun öykü

ISBN 978-975-07-5262-9

9 789750 752629